

Sami Gnzburg (1876-1966)

Bir Aşkenaz Yahudisi olan Sami Gnzburg, 1897 yılından itibaren Bahriye Nezareti Merkez Hastanesi'nde ve Yıldız Sarayı'nda diş hekimisi olarak görev yaptı. Osmanlı Hanedanının dişçisi olarak tanındı. 1923 yılının Haziran ayında, Türk ordusu İstanbul'a yaklaştığı zaman, Saray dişçisi olmasından dolayı endişeye kapılıp Avrupa'ya giden Gnzburg, daha sonra Türk konsolosluğundan edindiği pasaportla geri döndü. Devlet yetkililerine hizmet vermeye başladı. Hakkında, "Bursa Askeri Heyet-i Mahsusa" tarafından, Mill Mücadeleye katılmama ya da aleyhinde çalışma suçlamasıyla bir kararname teklifi hazırlandı. Kararnamede, Gnzburg'in devlet hizmetinde çalışmaması önerilmekteydi. Gnzburg'in suçlamalara itirazı sonucu, Bursa Askeri Heyet-i Mahsusa'nın kararname teklifini gözden geçirmek yetkisiyle,  askeri temyiz mahkemesi üyesinden oluşan bir karar heyeti kuruldu. Bu heyet, Gnzburg'ı akladı. Hatta İstanbul Askeri Yönetimi'nin arzusu zerine, Gnzburg'e İstiklal Madalyası verilmesi gündeme geldi.

Cumhuriyet döneminde, Atatürk'ün diş hekimisi olan Sami Gnzburg; İsmet İnönü, Celal Bayar, Adnan Menderes, Ali Fuat Cebesoy, Kılıç Ali, Nevzat Tandoğan, Fevzi Çakmak, Refet Bele, Ali Fethi Okyar, Kazım zalp, Altemur Kılıç, Leyla Umar, Yusuf Ziya Orta, Cömert Baykent ve Erdal İnönü'nün de diş hekimliğini yaptı. Yeni cumhuriyeti sahiplenmesine rağmen, Osmanlı hanedan üyelerinin fotoğraflarını muayenehanesinin duvarlarından indirmeyerek hem eski hem de yeni devlet adamlarına olan hürmetini drstce sergiledi. Bu tavrı, Atatürk tarafından da takdir gördü.

Beyoğlu İstiklal caddesinde, İsv Konsolosluğunun karşı sokağındaki bir apartmanda hem evi hem de muayenehanesi vardı. Tarihe "Vagon-Li Olayı" adıyla mal olan ğrenci olaylarının gerçekleştiği 25 şubat 1933 günü de Atatürk Gnzburg'in İstikll Caddesi'ndeki muayenehanesindeydi. Türkiye'de modern kütüphaneciliğin kurucusu olan Adnan Ötüken gençlik yıllarında tanık olduğu bu anı şöyle aktarmıştır:

"Wagon-Lits tahrip edilirken, buraya beş yüz metre kadar mesafe de bulunan Dr. Sami Gnzburg'in muayenehanesinde Atatürk dişlerini yaptırıyormuş. Bu müthiş gürültüyü duyunca pencereden bakmış ve polis-ğrenci mücadelesini görmüş. Etrafindakilerden bunun sebebini öğrenince 'derhal oradan polis ve jandarmayı çekin. Çocuklardan da birinin başına en ufak bir şey gelmesin' emrini vermiş."

Atatürk İstanbul'da bulunduğu zamanlar, Gnzburg'in Beyoğlu'nda bulunan muayenehanesine giderdi. 12 Ekim 1930 günü öğle yemeğini dişlerini tedavi eden diş hekiminin muayenehanesinde yemişti. 7 Aralık 1930 ve 13 Aralık 1930 tarihlerinde İstanbul'da dişlerini tedavi ettirmiştir. 31 Aralık 1930 günü diş hekiminin muayenehanesine gelmiş, tedavisi o gün tamamlanmış ve öğle yemeğini orada yemiştir.

Atatürk'ün bir dişi diş hekimisi Sami Gnzburg tarafından şişli Sihat Yurdun'da çekilmışti. Sami Gnzburg zaman zaman saraya giderdi, burada bir diş koltuğu bulunurdu. Sami Gnzburg 2 Mayıs 1937, 22 Haziran 1937 tarihlerinde de Ankara'da köşk'te Atatürk' ziyaret etmiştir.

Atatürk'n son hastalığında yorulmaması için ziyaretçi kısıtlanmasına rağmen bazı kimselerin hekimlerin haberi olmadan Atatürk tarafından kabul edildikleri biliniyordu. 11 Ağustos 1938'de Dr. Neşet Ömer İrdelp ve Dr. Asım Arar, sarayın Mabeyn dairesinde oturlurken, yukarıdan koşarak gelen bir hizmetli Atatürk'ün ağzından kan gelmekte olduğunu haber verir. Her iki doktor hemen telaşla Atatürk'ün yanına giderler. Atatürk'ün diş etlerinde bazı iltihabi uzantılar vardı. Atatürk bunların kendisini rahatsız ettiğini söylerdi. O gün kendi diş hekimisi Sami Gnzburg ziyaretine gelmiş ve konuşurlarken bu şikyeti konu olmuştu. Sami Gnzburg kendisini bu etlerden kurtarabileceğini söyler. Bir

makas ister ve bu makası yakarak dezenfekte eder, üst dudağın freninin sağ tarafındaki burjonu makasla keser. Buradan 20 dakika müddetle kanama olur. Kanama perklörür do fer mahlulü ile durdurulur. Sami Günzberg bu kanamadan dolayı çok korkmuş ve büyük bir telaş göstermişti.

Dr. Neşet Ömer İrdelp, telefonla Dr. Mim Kemal Öke'yi muayenehanesinden arar:

“Ufak bir arıza oldu. Kan durdurucu ilaçları alarak saraya gel” der.

Dr. Mim Kemal Öke gerekli ilaçları eczaneden yaptırarak saraya koşar. Saraya geldiğinde kan tamamen durmuştu. Tamponu yerinde bırakırlar ve kanama bir daha tekrar etmez. Atatürk en tehlikeli zamanlarda bile çevresini teskin ederdi. Yine bu durumda da etrafında telaş edenlere sükûnet tavsiye etmek suretiyle soğukkanlılığı muhafaza etmişti. Bu hadisede korkmuş ve telaşa kapılmış olan dış hekimini teselli etmişti. Bu olaydan sonra da ziyaretlerin yasak edilmesi işi son derece ciddiyetle tatbik edilmeye devam edilmiştir.

Osmanoğulları'nın miras mücadelesinin her safhasında Sami Günzberg adına rastlanır. Sami Günzberg Osmanlı hanedanının yurtdışında olan bazı fertlerinin miras işlerini de takip etmiş, bu konuda bazı şaibelerden dolayı eleştirilmiştir.

Eren AKÇİÇEK - Siren BORA

KAYNAKÇA

Cumhurbaşkanlığı Arşivi, Kutu 161-3, Dosya 79-2.

Akşam Gazetesi

Son Posta Gazetesi

Vakit Gazetesi

ARAR, Asım, **Son Günlerinde Atatürk**, İstanbul 1958, s. 86-91.

AYDINTUĞ, Yavuz Sinan, “Atatürk'ün Ağız Sağlığı”, **Türk Dış Hekimleri Birliği 3. Uluslararası Dış Hekimliği Kongresi Gazetesi** 1996, s.1-3.

BALİ, Rifat N, **Sarayın ve Cumhuriyetin Dişçibaşısı Sami Günzberg**, Kitabevi, İstanbul 2007, s. 6 ve 277.

BANOĞLU, Ahmet Niyazi, “Atanın Son Günleri Rahmetli Operatör Mim Kemal Öke'nin Hatıralarından”, **Tarih Coğrafya Dünyası**, 1959, C 2, S 9-10, s. 260.

BARDAKÇI, Murat, **Son Osmanlılar: Osmanlı Hanedanının Sürgün ve Miras Öyküsü**, İstanbul 2006, s. 128-130.

DEĞER, Mebrure, “Şişli Sıhhat Yurdu”, **V. Türk Tıp Tarihi Kongresi Bildirileri**, Ankara 1999, s. 543.

KOÇU, Reşad Ekrem, **İstanbul Ansiklopedisi**, III Cilt, İstanbul 1960, s. 1219.

MARŞANOĞLU, Namika Deryal, **Haremden Sürgüne Bir Osmanlı Prensesi**, İstanbul 2011, s. 223-242.

ÖZCAN, Erol (nakleden), “Milli Türk Talebe Birliğinden Hatıralar”, **Bozkurt**, 1966 Yıl 2, Özel Sayı, Haziran, s. 16-19.

ŞAHİNGİRAY, Özel, **Atatürk'ün Nöbet Defteri 1931-1938**, Ankara 1999, s. 607,624.

ŒEHSUVAROĐLU, Bedi, **Atatürk'ün Sağlık Hayatı**, İstanbul 1981, s. 15.

Yaşamları ve Yapıtları ile Osmanlılar Ansiklopedisi, C I, İstanbul, s.488.

27/07/2024 tarihinde <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/sami-gunzberg-1876-1966/?pdf=4521> adresinden erişilmiştir